

Welkom in Milaan en de meren

AANKOMST IN MILAAN	3
WAT JE NIET MAG MISSEN	4
HOOGTEPUNTEN VAN MICHELIN	6
MILAAN IN 3 DAGEN	8

Boven op de spits van
de Duomo torent
de Madonnina.

© Silvia Zecchin/Getty Images Plus

De imposante hal van het Stazione Centrale © Booblgum/iStock.com

AANKOMST IN MILAAN

Met het vliegtuig

LUCHTHAVEN MILANO LINATE

7 km ten oosten van Milaan - ☎ 02 232 323 - www.milanolate-airport.com
Naar het stadscentrum:

Met de bus – Het eenvoudigste is bus 73 tot eindhalte Duomo - elke 10 min., dag. 5.30-1.00 u - reisduur: 50 min. - € 2 - kaartje: automaten bij de halte.

Naar het treinstation (Stazione Centrale):

Linat Shuttle - www.linatshuttle.it - elke 30 min., dag. ca. 8.30-21.30 u - reisduur: 25 min. - € 7, retourtje: € 12 - kaartje: op de bus.

Starfly - www.starfly.net - elke 30 min., dag. 5.30-22.30 u - reisduur: 25 min. - € 5, retourtje: € 9 - kaartje: op de bus.

Met de metro – Metrolijn 4 brengt je tot San Babila - € 2, 90 min. geldig.

Met de taxi – ☎ 02 77 77 - € 60.

LUCHTHAVEN MILANO MALPENSA

50 km ten noordwesten van Milaan - ☎ 02 232 323 - www.milano-malpensa-airport.com
Naar het stadscentrum:

Met de bus (Stazione Centrale):

Malpensa Shuttle - www.malpensa-shuttle.it - T1 - dag. 5.30-1.40 u - reisduur: 1 uur - € 10, retourtje € 16 - kaartje: automaten in T1 en T2, online of in de bus.

Airport Bus Express - www.airport-busexpress.it - T1 - dag. 5.30-23.40 u - reisduur: 1 uur - € 10, retourtje: € 16 - kaartje: online of op de bus.

Met de trein – **Malpensa Express** -

www.malpensaexpress.it - T1 - € 13, retourtje € 20. Naar Stazione Centrale, Garibaldi di Cadorna (dag. 5.50 u-22.40 u) - reisduur: ca. 50 min. - € 13, retourtje € 20 - kaartje: online.

Met de taxi – ☎ 02 77 77 - € 104.

LUCHTHAVEN BERGAMO ORIO AL SERIO

45 km ten oosten van Milaan - ☎ 035 326 323 - www.milanbergamoairport.it
Naar het Stazione Centrale in Milaan:

Orio Shuttle - www.orioshuttle.com - dag en nacht - reisduur: 50 min. - € 12, € 10 online.

Terravision - www.terravision.eu - elke 30 min. - dag. 5.20-1.40 u - reisduur: 1 uur - € 10, retourtje: € 18 - kaartje: online of op de bus.

Autostradale - www.autostradale.it - elke 30 min. - dag. 5.40-0.30 u - reisduur: 1 uur - € 12, € 10 online - kaartje: online of op de bus.

Naar Bergamo:

Airport Bus - www.atb.bergamo.it - elke 20 min. - dag. 4.40-1.20 u - € 2,60, € 3 op de bus - reisduur: ca. 18 min.

Met de trein

Aankomst in het Stazione Centrale (aansluiting M2 en M3) of Stazione Porta Garibaldi (aansluiting M2 en M5).

Met de bus

De bussen van **FlixBus** (www.flixbus.nl) en **Blablabus** (www.blablacar.nl) stoppen bij busstation Lampugnano (overstap M1).

WAT JE NIET MAG MISSEN

Onze favoriete 'mooiste plekjes'

1

Duomo★★★★

Vouwkaart E5 - blz. 26

2

Castello Sforzesco★★★★

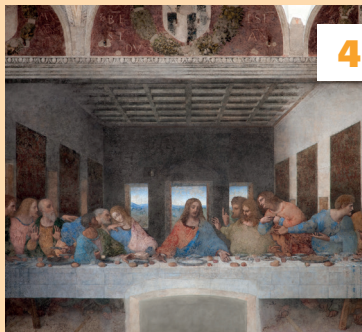
Vouwkaart C-D4 - blz. 33

3

Basilica di Sant'Ambrogio★★★★

Vouwkaart C5 - blz. 65

4

Cenacolo Vinciano★★★★

Vouwkaart B4 - blz. 69

5

Borromeïsche Eilanden ★★★
 ④ blz. 90

6

Bellagio ★★★
 ④ blz. 104

7

Pinacoteca di Brera ★★★
 Vouwkaart E3-4 - ④ blz. 43

8

Bergamo ★★★
 ④ blz. 80

9

Museo del Novecento ★★
 Vouwkaart E5 - ④ blz. 28

10

Fondazione Prada ★★
 Vouwkaart G8 - ④ blz. 58

HOOGTEPUNTEN VAN MICHELIN

♥ **Wandel over de terrassen van de Duomo** op 70 m hoogte tussen de pinakels, steunberen, waterspuwers en heiligen. Zoek het standbeeld dat lijkt op Mussolini en dateert van de restauratie van 1920. En geniet van het adembenemende uitzicht over de hele stad. 📍 blz. 27.

♥ **Dompel je onder in de wereld van het design** in het ADI Design Museum en het Triennale Design Museum in het park Sempione. Bezoek daarna de studio van Franco Albini of die van Achille Castiglioni. 📍 blz. 74, 35 en 70.

6 ♥ **Reis naar de toekomst op de Piazza Gae Aulenti**, dat zo uit een science-fictionfilm lijkt te komen, en loop door het indrukwekkende Bosco Verticale ('verticale bos'), waar op de twee woontorens 800 bomen, 15.000 planten en 5000 struiken groeien en waar intussen 15 soorten vogels leven, waaronder valken! 📍 blz. 72.

♥ **Eet een echte risotto**, bereid zoals alleen de Milanezen dat kunnen, met veel saffraan en parmezaan. In alle

♥ **Villa Necchi Campiglio**. Het rationalistische pareltje van Piero Portaluppi ligt in een rustige wijk, de 'wijk van de stilte', als tegenhanger van de 'modewijk', die heel wat luidruchtiger is. Ontdek er hoe een familie uit de rijke burgerij leefde rond 1930. 📍 blz. 40.

bistro's serveert men risotto, maar de beste eet je toch in een van de oude *trattorie* van begin 20ste eeuw in Brera. 📍 blz. 117.

♥ **Laat je in de Pinacoteca Ambrosiana hypnotiseren** door de levendige kleuren en het buitengewone realisme van *Mand met fruit* dat Caravaggio schilderde. Het is een van zijn meest aangrijpende werken, waarin hij de vergankelijkheid van het leven en de onverbiddelijk tikkende tijd probeerde weer te geven. 📍 blz. 47.

© Giuseppe Piazese/Getty Images Plus

De Piazza Gae Aulenti, met de Unicredit-toren en de IBM Studios

Het betoverende Isola di San Giulio ligt in het Lago d'Orta.

♥ **Laat je betoveren door de 'Zeven hemelse paleizen'** van Anselm Kiefer in de Pirelli Hangar Bicocca in Milaan. De enigszins wankelende torens roepen een zeldzame ontroering op. 📍 blz. 74.

♥ **Bewonder de fresco's van Bernardino Luini in de kerk San Maurizio.** Open de deur van deze kerk met een wat banale gevel en ontdek een heuse Sixtijnse Kapel, met fresco's omstreeks 1545 geschilderd door Bernardino Luini, een navolger van Leonardo da Vinci. 📍 blz. 66.

♥ **Waan je in een film in de Villa del Balbianello,** een mooie woning uit de 18de eeuw aan de oever van het

Comomeer, die al diende als filmdecor voor *Star Wars* en *Casino Royale*. Vanaf de prachtige loggia kijk je uit op de twee oevers van het Comomeer. 📍 blz. 102.

♥ **Geniet van de stilte op het Isola di San Giulio.** Dit eilandje midden in het kleine Lago d'Orta herbergt een romaanse basiliek en is betoverend mooi. Wandel het eiland rond langs de enige straat op het eiland. 📍 blz. 95.

♥ **Maak een mooie boottocht van Como naar Bellaggio** langs de oever van het meest glamoureuze meer van Italië. Plan meteen ook een bezoek aan de Villa Melzi of een wandeling in de tuin van de Villa Serbelloni. 📍 blz. 18.

MILAAN IN 3 DAGEN

De eerste dag

► Ochtend

Bezoek de **Duomo**★★★ (blz. 26) en klim zeker omhoog naar de panoramische **terrassen**★★★. Neem even de tijd voor een zoete pauze bij **Pasticceria Marchesi** (blz. 128) en bezichtig daarna het **Museo del Novecento**★★ (blz. 28).

► Lunch

8 Ga via de **Galleria Vittorio Emanuele II**★★★ (blz. 30) naar de **Piazza della Scala** (blz. 30) waar je een hapje kunt afhalen bij een *panzerotto* zoals **Luini Panzerotti** (blz. 114). Voor een meer gastronomische ervaring trek je naar de derde verdieping van de Mercato del Duomo waar de **Spazio Niko Romito Milano** van de leerlingen van de grote chef op je wacht (blz. 114).

► Na de lunch

Volg de elegante Via Manzoni naar de **Quadrilatero della Moda**★★ (blz. 37). Kies daarna tussen de moderne kunst in de **Gallerie d'Italia**★★ (blz. 32), de klassieke collectie van het **Museo Poldi Pezzoli**★★ (blz. 37), de art deco in de **Villa Necchi Campiglio**★★ (blz. 40) en de renaissance in het **Museo Bagatti Valsecchi**★★ (blz. 38). Kuier je liever gewoon rond? Volg dan de **Corso Venezia**★ (blz. 40) naar de **Giardini Pubblici Indro Montanelli**★ (blz. 42) na een bezoek aan de **Galleria d'Arte Moderna**★★ (blz. 41).

► Avond

Trek voor een diner naar de wijk **Brera** (blz. 43) of **Porta Nuova** (blz. 72).

De tweede dag

► Ochtend

Bezoek het **Castello Sforzesco**★★★ (blz. 33) met de ontroerende **Pietà Rondanini**★★★ van Michelangelo en wandel daarna door het **Parco Sempione**★ naar de **Torre Branca**, waar je een prachtig **panorama**★★ hebt over de stad (blz. 34).

► Lunch

Neem een snelle lunch in het **Triennale Design Café** (blz. 128).

► Na de lunch

Bezoek het **Triennale Design Museum**★ (blz. 35) en ga daarna naar de Corso Magenta en de kerk **Santa Maria delle Grazie**★★ (blz. 68). Denk eraan dat je ruim vooraf moet reserveren als je **Het laatste avondmaal**★★★ van Leonardo da Vinci in het Cenacolo Vinciano (blz. 69) wilt bewonderen. Heb je nog wat tijd over, bezoek dan de kerk **San Maurizio**★★ (blz. 66) en de **Basilica di Sant'Ambrogio**★★★ (blz. 65).

► Avond

Dompel je onder in de knusse sfeer van de oude stad en trakteer jezelf op een traditioneel diner in de **Trattoria Milanese** (blz. 119), bijvoorbeeld met een heerlijke *risotto allo zafferano*.

De derde dag

► Ochtend

Bezichtig de twee grootste musea van Milaan: de **Pinacoteca di Brera**★★★ (blz. 43) en de **Pinacoteca**

Buiten dineren in de gezellige wijk Brera

Ambrosiana★★★ (blz. 47). Trek vervolgens naar de wijk Ticinese en bezichtig er de indrukwekkende **Basilica di San Lorenzo Maggiore**★★ (blz. 59) en de **Cappella Portinari**★★ (blz. 62) in de Basilica di Sant'Eustorgio.

► Lunch

Kies voor een snelle lunch in **Bar Luce** of een meer verfijnd maal in restaurant **Torre**, beide gevestigd in de Fondazione Prada (blz. 131 en 119).

► Na de lunch

Bezoek de **Fondazione Prada**★★ (blz. 58), nieuwste telg onder de musea voor hedendaagse kunst in Milaan. Trek laat in de middag naar de **Via Tortona**, het hoofdkwartier van de Milanese mode. Bezoek er **Armani Silos**, het museum gewijd aan de

collecties van Armani, en het **MUDEC**★ (blz. 64), ernaast ondergebracht in een oud gebouw van de vroegere Ansaldo-fabrieken. Ga vervolgens naar de **Navigli**★ voor een boottocht (blz. 62) of een wandeling langs de kanalen. Dineer ter plaatse.

DAG 4 EN 5

Je kunt een volledige dag doorbrengen in Bergamo voor je naar de grote meren in Lombardije trekt, waar je aan elk meer ook een hele dag zoet bent. Kies voor de westelijke oever van het Lago Maggiore, het Comomeer of de westelijke oever van het Gardameer.

DE REIS VOORBEREIDEN

Formaliteiten

Identiteitspapieren – Alle onderdanen van een lidstaat van de Europese Unie moeten in het bezit zijn van een geldig paspoort. Minderjarigen die alleen reizen, moeten een geldig paspoort kunnen voorleggen, of een identiteitskaart met een toestemming van de ouders (verkrijgbaar in het gemeentehuis of op het politiebureau).

Douane – De wetgeving op het invoeren van producten (alcohol, sigaretten enzovoort) is gelijk voor alle landen van de Europese Unie. Meer informatie vind je op www.douane.nl, www.financien.belgium.be/nl/douane_accijnzen en www.agenzia.doganemonopoli.gov.it.

Gezondheid – Of je nu voor een weekend of een langere periode naar Italië reist, zorg voor een Europese ziekteverzekeringskaart. Je vraagt de kaart gratis aan bij je zorgverzekeraar. De kaart geldt in alle lidstaten van de Europese Unie en is persoonsgebonden (ieder lid van het gezin heeft dus een eigen kaart nodig, ook de kinderen).

Geldzaken

Munt – De munteenheid is de euro (€).

Creditcards – De meeste hotels, restaurants en winkels aanvaarden betalingen per creditcard. Zorg toch altijd voor een beetje contant geld voor betalingen in goedkopere restaurants, in kleine winkels en om taxichauffeurs te betalen.

Met de bus

 'Aankomst in Milaan', blz. 3.
Er rijden wekelijks bussen van Flixbus en Blablabus vanuit steden in België en Nederland naar Milaan, Bergamo, Brescia, Como en Pavia. De bussen stoppen in Milaan bij busstation Lampugnano (daar kun je vervolgens overstappen op metro M1).

Flixbus – www.flixbus.nl

Blablabus – www.blablacar.nl

Met de trein

 'Aankomst in Milaan', blz. 3.
Er rijden geen directe treinen vanuit België of Nederland naar Milaan. Je kunt wel overstappen in Parijs.

De Eurostar rijdt vanuit Amsterdam (iets meer dan 4 uur), Rotterdam, Den Haag en Brussel (1 u en 25 min.), Gent, Brugge en Oostende naar Parijs. Meer informatie bij je reisagent, **NMBS** of **NS Internationaal**: www.eurostar.com, www.b-europe.com, www.ns.nl. Vanuit Parijs (Gare de Lyon) ben je 7 tot 9 uur onderweg naar Milaan. Vanaf het Stazione Centrale of het Stazione Garibaldi in Milaan vertrekken er om het uur treinen naar **Bergamo** (reistijd: 50-70 min.) - www.trenord.it

Met het vliegtuig

 'Aankomst in Milaan', blz. 3.

GEWONE LUCHTVAARTMAATSCHAPPIJEN
ITA Airways – Dagelijks rechtstreekse vluchten en vluchten met een overstap

vanuit Brussel en Amsterdam naar Milaan. www.ita-airways.com

Brussels Airlines – Dagelijks rechtstreekse vluchten vanuit Brussel naar Milaan. www.brusselsairlines.com

KLM – Dagelijks rechtstreekse vluchten vanuit Amsterdam naar Milaan. www.klm.com

GOEDKOPE VLUCHTEN

Deze reisagentschappen vergelijken de tarieven van luchtvaartmaatschappijen. Sommige bieden ook hotels aan:

Momondo – www.momondo.be

Skyscanner – www.skyscanner.nl

Vliegwinkel.nl – www.vliegwinkel.nl

Connections – www.connections.be

Vliegtickets.com – www.vliegtickets.com

Easyjet, Ryanair en Transavia bieden regelmatige vluchten naar Milaan aan voor interessante prijzen:

Easyjet – Rechtstreekse vluchten vanuit Amsterdam naar Milaan en Bergamo. www.easyjet.com

Ryanair – Rechtstreekse vluchten vanuit Charleroi en Eindhoven naar Milaan en Bergamo. www.ryanair.com

Transavia – Rechtstreekse vluchten vanuit Rotterdam naar Bergamo. www.transavia.com

Seizoenen en klimaat

In **Milaan** bedraagt de temperatuur in de lente tussen 16 °C en 22 °C. In de zomer kan de temperatuur in juli stijgen tot 25 à 35 °C. In de herfst blijven de temperaturen in september hoog (21-26 °C), maar dalen ze vanaf november (8-13 °C). Door de vochtigheid kan een maximumtemperatuur van ongeveer 5 °C heel onaangenaam

aanvoelen. www.meteoam.it (in het Italiaans).

De **regio van de meren** geniet het hele jaar door van een aangenaam klimaat. Het einde van de lente en het begin van de herfst zijn de beste periodes om de regio te bezoeken. In de winter is het koude, vochtige klimaat niet echt uitnodigend en in de zomer moet je rekening houden met de massa's toeristen die er dan zijn.

Toeristische informatie

ITALIAANS TOERISTENBUREAU

Voor hulp bij het organiseren van je reis kun je terecht bij de Italiaanse Nationale Dienst voor Toerisme, **ENIT** (Ente Nazionale Italiano per il Turismo):
- Emile Clausstraat 28, 1050 Brussel - ma.-vr. 11.00-16.00 u - ☎ 02 647 11 54 - brussels@enit.it - www.italia.it
- De Ruyterkade 5, 1013AA Amsterdam - ☎ 020 751 33 63 - amsterdam@enit.it - www.italia.it

NUTTIGE WEBSITES

www.yesmilano.it – Toeristische website van de stad Milaan (Italiaans en Engels).

www.in-lombardia.it – Website over toerisme in Lombardije (Italiaans, Frans en Engels).

regione.lombardia.it – Officiële website van Lombardije (alleen Italiaans).

distrettolaghi.it – Website gewijd aan het Lago d'Orta en het Lago Maggiore (Italiaans, Frans en Engels).

www.lakecomo.com – Informatie over het Comomeer (Italiaans en Engels).

www.visitgarda.com – Informatie over het Gardameer (Italiaans en Engels).

PRAKTISCHE INFO

Bezichtigen

☞ 'Openingstijden', blz. 15.

TARIEVEN

De toegangsprijzen zijn hoog (€ 5-15). Nationale musea zijn gratis tot 18 jaar en elke eerste zondag van de maand. Informeer aan de kassa. Voor groepen gelden meestal speciale voorwaarden, als je die vooraf aanvraagt tenminste. Tijdens de Nacht van de Musea (*Notte dei Musei*, mei) en *MuseoCity (3 dagen begin maart)* zijn sommige openbare instellingen gratis of tegen sterk verlaagde prijzen toegankelijk.

De in deze gids vermelde tarieven zijn louter indicatief en gelden voor bezoekers die niet in een groep reizen en geen korting genieten.

TOERISTISCHE PASSEN

Tourist MuseumCard – Drie dagen gratis toegang tot de volgende musea en bezienswaardigheden: Acquario, Castello Sforzesco, Galleria d'Arte Moderna, Museo Archeologico, Museo del Novecento, Museo di Storia Naturale - € 12 - te koop op www.comune.milano.it/milanomuseumcard of aan de kassa van de musea.

Case Museo Card – Gratis toegang tot Museo Bagatti Valsecchi, Villa Necchi Campiglio, Museo Poldi Pezzoli en Casa-Museo Boschi di Stefano - 1 jaar geldig - € 25 - te koop op www.casemuseomilano.it/la-card/ of aan de kassa van de musea.

Abbonamento Musei Lombardia Valle d'Aosta – Geeft 1 jaar lang toegang

(je moet wel nog langs de kassa) tot bijna alle culturele bezienswaardigheden in Lombardije en de Valle d'Aosta - € 45 - te koop op www.abbonamentomusei.it en aan de kassa van Museo del Novecento, Museo del Duomo, Gallerie d'Italia, Palazzo dell'Arte, Museo Archeologico en Museo Nazionale della Scienza e della Tecnologia Leonardo da Vinci.

The MilanPass – Gratis gebruik van het openbaar vervoer (of een gratis kaartje Hop Off City Sight Seeing) en gratis toegang tot deze bezienswaardigheden: terrassen en museum van de Duomo, theater en museum La Scala, Pinacoteca Ambrosiana, Casa Milan, Museo Nazionale della Scienza e della Tecnologia, Museo Bagatti Valsecchi, Casa degli Atellani, Museo d'Arte e Scienza - € 79 (€ 89 met gratis gebruik van het openbaar vervoer + gratis gebruik van City Sight Seeing bus) - 2 dagen geldig - te koop op www.zaniviaggi.com/tour/the-milan-pass/.

Consulaten

België – Consulaat-generaal – Via Fiori Oscuri 11, Milaan - ☎ 349 621 96 74 - italy.diplomatie.belgium.be

Nederland – Consulaat-generaal – Via F. Turati 27, Milaan - ☎ 02 485 58 41 - www.nederlandwereldwijd.nl

Elektriciteit

In Italië is de netspanning dezelfde als bij ons (220 V), maar stopcontacten kunnen verschillen. Het is dus aanbevolen om een adapter mee te nemen.

Feestdagen

😊 Een feestdag is een *giorno festivo*, een werkdag is een *giorno feriale*.

1 jan. – Nieuwjaar (*Capodanno*).

6 jan. – Driekoningen (*Epifania*).

Maart/april – Pasen en paasmaandag.

25 april – Bevrijdingsdag (van 1945, *Giorno della liberazione*).

1 mei – Dag van de Arbeid (*Festa del lavoro*).

2 juni – Nationale feestdag (*Festa della Repubblica*).

15 aug. – Maria-Hemelvaart (*Ferragosto*).

1 nov. – Allerheiligen (*Ognissanti*).

7 dec. – Feest van de patroonheilige van Milaan (*Sant'Ambrogio*).

8 dec. – Onbevleete ontvangenis (*Immacolata Concezione*).

25 en 26 dec. – Kerstmis (*Natale*) en Santo Stefano.

Internet

Alle hotels hebben gratis wifi en in alle grote steden in Lombardije beschik je over gratis wifi via hotspots in de hoofdstraten en bij toeristische bezienswaardigheden.

Namaakproducten

Iedereen die wordt betrappt op het kopen van namaakproducten kan een boete oplopen tot € 10.000.

Openingstijden

Apotheken – Een *farmacia* herken je aan het groene kruis. Apotheken zijn gewoonlijk geopend van maandag tot zaterdag, 8.30-12.30 u en 15.00-19.00 u. Sommige zijn dag en nacht geopend: in de wijk Navigli (Via Vegevano 45) en bij het station van Porta Genova; in de buurt van

NOODNUMMERS

Europees alarmnummer – ☎ 112

Mobiele app – 112 Where Are U (App Store, Google Play en Microsoft Store)

Verloren voorwerpen – www.comune.milano.it/servizi/oggetti-rinvenuti

Diefstal/verlies van betaalkaart –

Belgische reizigers - alle betaal-
kaarten: ☎ +32 78 170 170

Nederlandse reizigers - alle betaal-
kaarten: ☎ +31 88 3855 372

het Ca' Granda (Corso di Porta Romana 56); dichterbij het centrum (Corso Magenta 96 en Via Giovanni Bocaccio 26).

De apotheken met wachtdienst vind je op de website www.farmacieaperte.it.

Banken – Ma.-vr. 8.30-13.30 u en 14.30-16.30 u, soms ook op za.ochtend. Vergeet geen volgnummer te trekken. Je herkent pinautomaten aan het bordje Bancomat of ATM.

Wisselkantoren – Dag. 9.00-19.30 u.

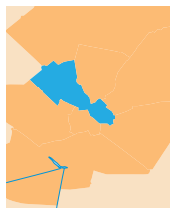
Kerken – De meeste kerken zijn open 8.00/8.30 u-12.30/13.00 u en 16.30/17.00 u-19.00/19.30 u. Sommige kerken zijn na de middag gesloten.

Musea en bezienswaardigheden – Ze zijn minstens geopend van 10.00 u tot 17.00 u, soms tot 18.00 u of zelfs 19.30 u voor de grootste musea. De toegang is vaak beperkt tot een halfuur of een uur voor sluitingstijd. Maandag is de meest voorkomende sluitingsdag.

Postkantoren – Ma.-vr. 8.30-13.30 u, za. 8.30-11.50 u. Sommige postkantoren zijn geopend tot 19.00 u, raadpleeg www.poste.it. Vergeet geen volgnummer te trekken.

VAN DE DUOMO TOT HET CASTELLO SFORZESCO ★★★

Het hart van de stad bestaat uit een groot, vierkant plein waarover de inwoners met stevige tred lopen, een meesterwerk van de laatgotiek, een chique winkelgalerij waar nog de sfeer van het welgestelde Milaan uit de 19de eeuw hangt, een 18de-eeuws theater, dat een van de mooiste operagebouwen ter wereld is, een indrukwekkend kasteel uit de 15de eeuw waarin unieke meesterwerken bewaard bleven, en brede winkelstraten die gehaste zakenlui lokken. Het is als een samenvatting van de stad: het gaat er heel levendig maar toch elegant aan toe en het is voortdurend in verandering. Alle wegen leiden naar de Duomo.

► **Bereikbaarheid:** Duomo (M1 en M3); Cairoli en Cordusio (M1); Montenapoleone (M3); Lanza (M2) en Cadorna (M1 en M2).

26 **Detailkaart van de wijk blz. 29. Uitneembare vouwkaart B-E3-5.**

► **Aanrader:** Trek een dag uit voor dit stadsdeel.

📍 'De beste adressen', blz. 114, 128, 135, 145 en 148.

Piazza del Duomo ★★

Dit immense plein werd ontworpen door Giuseppe Mengoni, de architect die ook de Galleria Vittorio Emanuele II ontwierp, waarvan je de ingang aan de noordzijde van het plein ziet. Het plein was klaar in 1873. De massieve Duomo, de kathedraal van Milaan, verheft zich aan de oostkant ervan. Aan de zuidkant van het plein staan twee gelijkaardige gebouwen. Ze vormen samen het Palazzo dell'Arenario, waar het Museo del Novecento is gevestigd. Het standbeeld in het midden van het plein toont Vittorio Emanuele II (1820-1878), de eerste koning van het verenigde Italië. Het beeld werd opgericht ter herinnering aan zijn intrede in de stad op 8 juni 1859.

Duomo ★★★

De op twee na grootste kerk ter wereld na de Sint-Pietersbasiliek in Rome en de kathedraal van Sevilla, is een indrukwekkend gebouw met klokkentorens, frontons en torenspitsen, maar straalt toch een verbazigwekkende lichtheid en broosheid uit, alsof het om kantwerk van natuursteen gaat. Bewonder de Duomo bij voorkeur aan het einde van de middag, als de ondergaande zon het roze marmer het mooist belicht en de ontelbare beeldjes aan de gevel (meer dan 2500) tot leven brengt. Men begon met de bouw van dit laatgotische meesterwerk in 1386 op verzoek van Jean Galéas Visconti, het werk werd in de 15de-16de eeuw voortgezet onder

leiding van Italiaanse, Franse en Duitse bouwmeesters. Onder Napoleon werd de voorgevel afgewerkt. Hij wilde dat die klaar was toen hij op 26 mei 1805 tot koning van Italië werd gekroond, maar de werken liepen uit en de kerk was pas in 1813 klaar. De gevel en de portalen waren zelfs pas in 1950 klaar. Loop om het gebouw heen en bewonder de indrukwekkende afmetingen van de koorafsluiting met de grote, 108 m hoge spits erboven die zich boven de kruising van het transept bevindt. Boven op de spits staat een verguld standbeeld van de Maagd, de **Madonnina**, dat de Milanezen heel nauw aan het hart ligt en waaraan de kathedraal is gewijd; haar officiële naam is namelijk kathedraal van de geboorte van de Heilige Maagd.

😊 Vanaf de zevende verdieping van het **grootwarenhuis La Rinascente** kun je de architecturale details en beeldhouwwerken op de daken van de Duomo van dichtbij bewonderen (📍 'De beste adressen', blz. 135).

Bezichtiging – ☎ 02 72 02 33 75 - www.duomomilano.it - dag. 8.00-19.00 u - kathedraal + museum € 7; Culture Pass € 10: toegang tot de kathedraal, de crypte, de archeologische vindplaats, het Museo del Duomo en de kerk San Gottardo in Corte; Duomo Pass Lift € 20: Culture Pass + toegang tot de terrassen per lift; Duomo Pass Stairs € 13: Culture Pass + toegang tot de terrassen per trap. *Opgelet, gepaste kleding vereist.* Het sombere interieur maakt een sobere, zware indruk die niet te vergelijken is met de buitenkant. De afmetingen zijn gigantisch: 148 m lang en 91 m breed ter hoogte van het

transept. De vijf gotische schepen worden van elkaar gescheiden door 52 zuilen. De schepen en transepten zijn versierd met prachtige glas-in-loodramen; de oudste dateren uit de 15de en 16de eeuw.

In het rechtertransept zie je het **mausoleum van Gian Giacomo Medici**, een meesterwerk van Leone Leoni (1559). Links zie je een macaber standbeeld van de H. Bartolomeus (1562) van Marco d'Agate, waarin hij de martelaar die levend werd gevild, afbeeldt met zijn huid als een sjaal om zijn schouders.

In de **crypte** omvat de **kerkschat** onder meer de zilveren urn met het stoffelijk overschot van de **H. Carolus Borromeus**, de aartsbisschop van Milaan die in 1584 stierf, en enkele meesterstukken edelsmeedwerk en ivoor.

De **archeologische vindplaats** omvat het vroegchristelijke **baptisterium** van San Giovanni alle Fonti en de 4de-eeuwse **basiliek van Santa Tecla**.

TERRASSEN★★★

Dag. 9.00-19.00 u - € 14 met de lift (€ 23 als je de wachtrij wilt vermijden), € 10 met de trap. Dit is een van de bijzonderste belevingen in Milaan: je loopt in een bos van verbazingwekkend verrijnde pinakels, waterspuwers, haut-reliëfs en een indrukwekkend aantal standbeelden in wit marmer (2245!), waartussen je Dante, Vittorio Emanuele II, en zelfs een ietwat vreemde Mussolini met baard en tulband herkent. Boven op de 108 m hoge spits staat het vergulde standbeeld van de **Madonnina** (1774). De terrassen bieden een schitterend uitzicht over de stad en, bij helder weer, op de Alpen.

Museo del Duomo ★★

M Duomo - toegang onder de bogen van het koninklijk paleis, links - ☎ 02 86 03 58 - www.duomomilano.it - do.-di. 10.00-19.00 u - combinatiekaartje met de Duomo € 7 - vraag een audiogids bij de ingang (€ 6).

Een nieuwe, moderne en geslaagde museumopstelling toont de geschiedenis van de kathedraal op architecturaal, artistiek, cultureel, economisch en sociaal vlak. Het parcours volgt een chronologische en thematische rode draad en brengt je voorbij een schitterend, ivoren diptiek uit de 5de eeuw, het zilveren **evangelarium van Aribert**★ (11de eeuw), het prachtige **kruisbeeld van Aribert**★★ (1040), de originele beelden (de enige mogelijkheid om ze van dichtbij te bewonderen), glas-in-loodramen (1540-1550) van Corrado de Mochis, wandtapijten (let op de schitterende **Kruisafneming**, in 1520 geweven in Brussel) en, op het einde, de opmerkelijke houten **maquette**★ van de Duomo (16de-19de eeuw).

San Gottardo in Corte★ – Na de zaal met de glas-in-loodramen kom je via een kleine omleiding bij deze voormalige hertogelijke kapel (1366) met een schitterende, achthoekige **campanile**★ in gotische stijl, die vanaf het binnenplein te zien is. Binnen ontdek je een mooie **Kruisiging**, geïnspireerd op de stijl van Giotto (**achterste muur links**) en, in het presbyterium, de sarcofaag van Azzone Visconti (1302-1339), zoon van Galeazzo Visconti en Beatrice d'Este. Ze werd gemaakt door de Pisaanse beeldhouwer Giovanni di Balduccio.

Palazzo Reale

Piazza Duomo 12 - **M** Duomo - ☎ 02 884 65 230 - www.palazzorealemilano.it - di.-zo. 10.00-19.30 u (do. tot 22.30 u). Het voormalig koninklijk paleis werd in de 18de eeuw gebouwd door **Giuseppe Piermarini**. Hij verwerkte veel gotische resten van het oude hertogelijke paleis in het nieuwe gebouw. De grote **Zaal van de Kariatiden** is de belangrijkste zaal die wist te overleven, ondanks de enorme verwoestingen als gevolg van de bombardementen van 1943. In het paleis worden nu grote kunsttentoonstellingen georganiseerd.

Museo del Novecento ★★

Palazzo dell'Arengario - Piazza Duomo 8 - **M** Duomo - ☎ 02 88 44 40 61 - www.museodelnovecento.org - di.-zo. 10.00-19.30 u (do. tot 22.30 u) - € 5 of de **Tourist MuseumCard** (blz. 14). Het **Palazzo dell'Arengario** (Portaluppi, 1928) is een van de meest representatieve voorbeelden van de rationalistische stijl die populair was in de jaren 1920. In 2009 renoveerden Italo Rota en Fabio Fornasari de binnenkant van het linkse gebouw om er het Museo del Novecento, gewijd aan de Italiaanse kunst van de 20ste eeuw, in onder te brengen. Dankzij de aankoop in 2022 van de collectie van Gianni Mattioli is het museum nu een etalage van de Italiaanse moderne kunst, vooral dan van het futurisme. De mooie spiraalvormige trap voert je naar het begin van het bezoek op de tweede verdieping in de **galerij van het futurisme**★★. Je ziet er werken van de bekendste vertegenwoordigers van

UIT ETEN

Cascina Nascosta	25
Il Mercato del Duomo	28
Jade Café	53
Luini Panzerotti	12
Piccolo Café e restaurant	56
Pizzeria Starita	13
Risoelette	62
Ristorante Giacomo Arengario	1
Savini	7
Spazio Niko Romito	55
Terrazza Triennale	57

IETS DRINKEN

Camparino in Galleria	2
Duomo 21 Terrace	17

Galleria Meravigli Bistrot	26
Giacomo Caffè	4
Pasticceria Marchesi	47
Sky Terrace Hotel Milano Scala	34
Terrazza Aperol	54
Triennale Design Café	5

WINKELN

Bocca	49
Bookshop della Triennale	47
Borsalino	2
Feltrinelli	5
Forte Forte	39
Furla	4
La Rinascante	1
Prada	51

UITGAAN

Living	22
Old fashion	21
Piccolo Teatro	3
Teatro alla Scala	2

OVERNACHTEN

Antica Locanda dei Mercanti	5
Hotel Genius Downtown	4
Hotel Nuovo	2

Museo Nazionale

Leonardo da Vinci	A
Museo Teatrale alla Scala	D
San Raffaele	R

deze stroming: Boccioni, Balla, Carrà (📍 blz. 160). Vervolgens zie je werken van Mario Sironi, Giorgio Morandi, Modigliani, de beelden van Marino Marini, de informele kunst van Alberto Burri en de Arte Povera van Emilio Vedova. De vijfde verdieping staat volledig in het teken van **Lucio Fontana**. In die zaal, met de grote ramen die uitzicht bieden op de Duomo, heb je ook een magisch uitzicht op Milaan. Momenteel wordt het museum vergroot door het via loopbruggen te verbinden met het andere deel van het Palazzo dell'Arengario volgens een ontwerp van de Milanese architecte Sonia Calzoni. In een spiegel onderaan zal de Piazza del Duomo worden weerspiegeld.

Galleria Vittorio Emanuele II ★★★

📍 *Duomo*. De bekendste winkelgalerij van Milaan is in 1877 ontworpen door de architect Giuseppe Mengoni, die aan de vooravond van de inhouding van de galerij overleed toen hij tijdens een laatste inspectie van een steiger viel! Het gebouw vormt een groot kruis tussen de Piazza Duomo en de Piazza della Scala, met een 50 m hoog dak van glas en staal. Hier staat de Milanese levenskunst centraal: je vindt er cafés, restaurants en de bekendste merken van Milaan. Op de 6de verdieping van het gebouw vind je de Pasticceria Marchesi (📍 blz. 128) en het **Milano Osservatorio**, een ruimte van de Fondazione Prada (📍 blz. 58) voorbehouden aan fotografietentoonstellingen (📞 02 56 66 26 11 - www.fondazioneprada.org - alleen open tijdens

tentoonstellingen - ma.-vr. 14.00-20.00 u, za.-zo. 10.00-20.00 u - combinatiekaartje met de Fondazione Prada € 10).

Wat verder zie je groepjes wandelaars stoppen bij een van de mozaïeken op de grond: naar het schijnt brengt het geluk om op de testikels van de stier van het Huis Savoye te trappen. Achter de galerij ligt de **Piazza della Scala**.

Teatro alla Scala ★★★

Piazza della Scala/Via Filodrammatici 2 - 📍 Duomo - 📞 02 72 00 37 44 - www.teatroallascala.org - rondleiding (45 min.) dag. om 16.00 u in het Engels, om 16.45 u in het Italiaans, behalve tijdens voorstellingen of repetities - combinatiekaartje met het museum € 25 - reserv. op www.museoscala.org Dit theater is het bekendste operagebouw ter wereld, tussen 1776 en 1778 opgetrokken door **Piermarini**. Het verrast door de sobere buitenkant die niets laat vermoeden van het prachtige interieur. Het operaseizoen start op 7 december, de feestdag van de **heilige Ambrosius**, met een grote gala-avond. De prachtige, hoefijzervormige zaal verast door haar omvang: hier kunnen tot 3600 toeschouwers plaatsnemen, verspreid over de zes etages met loges. De akoestiek is uitzonderlijk, zelfs voor wie helemaal bovenaan zit. Dankzij een dure renovatie, in 2004 uitgevoerd onder leiding van architect **Mario Botta**, werden de coulissen uitgebreid, waardoor het profiel van het gebouw een nieuwe vorm kreeg, die meer origineel dan esthetisch is. Recent vonden nieuwe uitbreidingswerkzaamheden plaats, opnieuw onder leiding van Mario Botta. Daarbij werden de decors en de repetitiezaal aangepakt.

De Galleria Vittorio Emanuele II pronkt met een 50 meter hoog dak van glas en staal.

Museo Teatrale alla Scala ★

Vouwkaart E4 – Piazza della Scala -
☎ 02 88 79 74 73 - www.museoscala.org - dag. 9.30-17.30 u - gesloten tijdens repetities - € 12.

Het museum van de Scala toont je in een reeks ruimten met een heel 19de-eeuwse sfeer souvenirs van grote artiesten en componisten die de geschiedenis van dit operahuis mee hebben gevormd. Zo zie je de piano van Liszt, de gesigeneerde partituur van *Va' pensiero* van Verdi, veel portretten, bustes, kostuums en muziekinstrumenten. Je bezoekt de foyer en een van de loges met uitzicht op de **theaterzaal★★**. De zaal is niet altijd verlicht, raadpleeg de website voor de beste bezoektijden: www.museoscala.org/bestview-online/.

Palazzo Marino

Piazza della Scala 2 - Duomo of Montenapoleone - gratis bezichtiging op afspraak op ☎ 02 88 45 66 17 of per e-mail: DSCOM.VisitePalazzoMarino@comune.milano.it

Tegenover La Scala staat dit palazzo, in de 16de eeuw door Alessi gebouwd voor de Genuese bankier Tommaso Marino. Sinds 1861 is hier het **stadhuis** ondergebracht. Hier werd Marianna de Leyva geboren, de kleindochter van Tommaso Marino, die Manzoni inspireerde voor zijn personage van de religieuze van Monza in zijn boek *De verloofden*. De gevel aan de Piazza della Scala dateert van 1892, terwijl die aan de Piazza San Fedele (blz. 36) overeenkomt met de oorspronkelijke toegang tot het gebouw.

UIT ETEN

Voor een tussendoortje of een snelle lunch verwijzen we naar het hoofdstuk 'Iets drinken' (📍 blz. 128).

📍 *Onderstaande adressen vind je terug op de uitneembare vouwkaart aan de binnenzijde van het omslag; zoek het overeenkomstige nummer (bv. 1). De aanwijzingen in het rood verwijzen eveneens naar deze kaart. Sommige adressen staan ook aangeduid op de detailkaarten van de wijken.*

Duomo - Castello Sforzesco

Detailkaart van de wijk blz. 29

MINDER DAN € 25

12 Luini Panzerotti – E5 - Via Santa Radegonda 16 - 📍 Duomo - ☎ 02 86 46 19 17 - www.luini.it - *ma.-za.* - *minder dan € 15.* Sinds 1949 een authentieke specialist in *panzerotto*, de specialiteit van Apulië die bestaat uit deeg gevuld met tomaat en kaas, en die je als tussendoortje kunt eten in de schaduw van de Duomo.

13 Pizzeria Starita – B3 - Via Gherardini 1, op de hoek van de Corso Sempione - ☎ 02 33 60 25 32 - www.pizzeriastarita.it - *di.-zo.* - € 20-25. Op 300 m van de Arco della Pace opende een van de grote *pizzaioli* van Napels deze vestiging waar het altijd heel druk is (reserv. niet mogelijk). Uitstekende pizze en andere specialiteiten uit Napels.

28 Il Mercato del Duomo – E5 - Galleria Vittorio Emanuele II - 📍 Duomo - ☎ 02 86 33 19 24 - www.ilmercatodelduomo.it. Op de begane

grond vind je **Bar Motta**, een van de bekendste adresjes in Milaan. Op de tweede verdieping bevindt zich de 500 m² grote **Mercato**, waar men traditionele Italiaanse specialiteiten verkoopt. Drink er een spritz als aperitief bij **Terrazza Aperol** (54). Op de derde verdieping kun je terecht in Bistrot Street Food, Wine bar en Restaurant. Voor een gastronomische maaltijd kun je terecht bij Spazio Niko Romito (📍 hierna).

TUSSEN € 25 EN € 50

25 Cascina Nascosta – B3 - Via Emilia Alemagna 14 - ☎ 340 675 51 96 - www.cascinanascosta.org - *di.-zo.* - € 30. Goed verscholen adres te midden van het groen, niet ver van de Torre Branca. Coole sfeer, gerecyclede meubelen, gerechten met uitsluitend biologisch geteelde, lokale ingrediënten (alles wordt geteeld in het Parco Adda). Een gevarieerd aanbod en goedkoop.

53 Jade Café – F5 - Via Palazzo Reale 5 - 📍 Duomo - ☎ 02 72 09 55 35 - www.jadecafe.it - *di.-zo.* - *gerechten € 14-29* - *lunchmenu € 10.* Niet ver van de Duomo serveert dit restaurant Japanse, Chinese en Thaise gerechten in een modern en informeel interieur.

55 Spazio Niko Romito – E5 - Il Mercato del Duomo, 3de verdieping - Galleria Vittorio Emanuele II - 📍 Duomo - ☎ 02 87 84 00 - www.spazionikoromito.com - *ma.middag, di.-za.* - *gerechten € 19-28.* Het opleidingscentrum van sterrenchef Niko Romito dokterde deze succesformule

© Andrea Stracconi

115

Maak kennis met de creaties van jonge chefs in de Spazio Niko Romito.

uit: een ruimte die plaats biedt aan jonge, talentvolle chefs, die verzorgde gerechten aanbieden tegen interessante prijzen. Strak, hedendaags interieur.

56 Piccolo Café e restaurant –

D4 - Via Rovello 2 - **M** Cordusio - ☎ 02 72 33 35 05 - www.piccolocaferestaurant.it - € 35-40 - zo. brunch € 25. Dit restaurant in de mooie kloostergang van het voormalige Palazzo Carmagnola, waar nu het Teatro Piccolo is gevestigd, is de ideale plek voor zowel een snelle maaltijd als een uitgebreid diner.

57 Terrazza Triennale – C3 - Viale

Emilio Alemagna 6 - **M** Cairoli - ☎ 02 36 64 43 40 - www.terrazza.triennale.com - di.-do. 's avonds, vr.-zo. - gerechten € 26-28. Dit terras is een absolute aanrader, vooral 's avonds,

als het een sfeervolle rooftopbar wordt. Je dineert er met een uniek uitzicht over Milaan. De kwaliteit van de gerechten is even hoog als de ligging. De prijzen zijn gemiddeld.

62 Risoelatte – D4 - Via Camperio 6 -

☎ 02 398 310 40 - www.risoelatte.com - € 40-45. De tijd lijkt hier te zijn blijven stilstaan sinds de jaren 1960. Je eet er in een geslaagd retro-interieur met op de achtergrond sfeervolle muziek, bijvoorbeeld van Raffaella Carrà of Rita Pavone.

TUSSEN € 50 EN € 75

1 Ristorante Giacomo Arengario –

E5 - Via Guglielmo Marconi 1 - **M** Duomo - ☎ 02 72 09 38 14 - www.giacomoaarengario.com - reserv. verplicht - € 70. Dit restaurant bevindt

DESIGN

Niet alleen de mode heeft haar vaste stek gevonden in Milaan, ook voor het design is sinds het begin van de 20ste eeuw een fraaie route uitgestippeld. Terwijl in de jaren 1930 **Giuseppe Terragni** (1904-1943) en **Franco Albini** (1905-1977), Italiaanse architecten en designers van de rationalistische beweging, zich probeerden te doen gelden tegenover het neoclassicisme dat werd geïnspireerd door de Franse art deco, wordt het Italiaanse design pas echt succesvol vanaf de jaren 1950 dankzij Gio Ponti (1891-1979). De architect (bekend van de Grattacielo Pirelli) maar ook industrieel ontwerper (de stoel Superleggera, in 1957 ontworpen voor Cassina), directeur van de Triennale voor kunst en architectuur in Milaan, oprichter van het tijdschrift *Domus* en bedenker van de belangrijkste designprijs, het Compasso d'Oro ('gouden kompas'), speelde een belangrijke rol in de heropleving van het Italiaanse design na de Tweede Wereldoorlog en was een voorbeeld voor generaties van bekende designers: **Achille** (1918-2002) en **Pier Giacomo Castiglioni** (1913-1968), Marco Zanuso (1916-2001), **Joe Colombo** (1930-1971). In 1976 stichtte **Alessandro Guerrieri** de Studio Alchimia, die zich meer richtte op ludiek design, geïnspireerd door **Alessandro Mendini** (1931-2019). Voor hij zich aansloot bij de Studio Alchimia, ontwierp **Ettore Sottsass** (1917-2007) voor Olivetti verschillende producten die nog altijd bekend zijn, zoals de eerste Italiaanse computer (*Elea 9003*)

of de felrode, draagbare schrijfmachine *Valentine* (1969). Sottsass verliet de Studio Alchimia in 1981 en richtte zelf het bedrijf **Memphis** op, waarin hij radicaal design nieuw leven inblies. Tot 1988 ontwierp hij meubelen, aardewerk en stoffen met excentrieke en kleurrijke motieven, allemaal producten die een belangrijke rol speelden in de internationalisatie van het postmodernisme. **Vico Magistretti** (1920-2006) huldigt de eenvoud van de zuivere vorm: zijn werken maken deel uit van de permanente tentoonstelling van het MoMa in New York. Het bedrijf **Kartell**, in 1949 gesticht in Milaan, is gespecialiseerd in de productie van plastic voorwerpen (huisraad ontworpen door Gino Colombini, later ook meubelen). Tien jaar later begon nog een ander Milanees bedrijf, **Artemide**, met de productie van meubelen en verlichting die het Italiaanse design naar een hoger niveau hebben getild. In Milaan zijn er verschillende prestigieuze designscholen: de **Scuola di Design** van het Politecnico van Milaan en het **IED, Istituto Europeo di Design**. Designers, producenten, klanten en studenten treffen elkaar elk jaar in april op het **Salone del Mobile**, de internationale meubelbeurs in de Fiera Milano Rho. In diezelfde periode lukt de **Fuori Salone** (Milano Design Week) duizenden bezoekers naar galeries en showrooms in de **Via Tortona**, in **Brera** en de **Via Ventura**, in de wijk Lambrate. In die week is Milaan de wereldhoofdstad van het design.

DE HOOFDSTAD VAN DE MODE

Milaan organiseert, net zoals New York, Parijs en Londen, een van de belangrijkste *Fashion Weeks*. Het bijzondere aan Milaan is dat dan alleen de creaties van de grootste Italiaanse modehuizen worden getoond. Viermaal per jaar, in februari en september voor vrouwenmode, en in januari en juni voor mannenmode, ontmoeten mensen uit de modewereld van over de hele wereld elkaar in het Palazzo Giureconsulti (*Via Mercanti 2*), het Circolo Filologico (*Via Clerici 10*), het Palazzo Clerici (*Via Clerici 5*) en op de Piazza d'Armi van het Castello Sforzesco. En natuurlijk in de modewijk van Milaan, Tortona

(**G** blz. 63). Daar bevindt zich **Superstudio Più** (*Via Tortona 27*), sinds 2000 de plek waar grote evenementen en defilés worden gehouden, met meerdere fotostudio's. Aan de Via Borgognone, op nummer 59, bevinden zich het hoofdkantoor van het modehuis Armani en het **Armani Teatro**, ontworpen door de Japanse architect Tadao Ando in een minimalistische stijl die past bij de sobere creaties van **Giorgio Armani**, met een originele en toch klassieke snit.

Milaan is de bakermat van veel grote namen uit de modewereld, niet alleen van Giorgio Armani. Het excentrieke duo **Dolce & Gabbana** is de uitvinder van de ironische, hippe look, die gewild flamboyant is.

Gianfranco Ferré legt de nadruk op kwaliteit en comfort; **Prada** wordt gekenmerkt door klassieke, strakke lijnen, waarbij de stoffen en onverwachte prints, samen met de accessoires, zorgen voor een extravagant tegengewicht; **Trussardi** houdt van eenvoudige lijnen, een perfecte snit en afwerking en pure luxe in zijn zuiverste vorm. **Versace**, tot slot, staat voor een luxueuze, weelderige stijl, die heel geliefd is bij sterren uit de muziekwereld.

De zussen **Carla** en **Franca Sozzani** behoren tot de meest invloedrijke personen binnen de Italiaanse modewereld. De oudste, Carla, is galeriehoudster en stichtster van de conceptstore **10 Corso Como**, de tempel van de Milanese mode. Franca (1950-2016) was hoofdredactrice van de Italiaanse uitgave van *Vogue*-magazine. Bij de jonge ontwerpers vermelden we Stella Jean, beschermeling van Giorgio Armani (www.stellajeans.it), en Tiziano Guardini (www.tizianoguardini.com), die volledig duurzame collecties ontwerpt, Anna Francesca Ceccon (www.moimultiple.com), Chicca Lualdi (www.chicca-lualdi.com), Francesca Liberatore (www.francescaliberatore.it), Andrea Turchi (www.andreaturchi.com) en Edoardo Gallorini (www.edoardo.gallorini.com).

Vertaling	Anja De Lombaert
Omslagontwerp	Keppie & Keppie
Omslagfoto	VentduSud/iStock
Foto's achterplat	Van boven naar onder: scaliger/Getty Images Plus - Bogdan Lazar/Getty Images Plus - xenotar/Getty Images Plus
Ontwerp binnenwerk	Keppie & Keppie
Oorspronkelijke titel	Le Guide Vert Week & Go Milan, Bergame et les lacs
Oorspronkelijke uitgever	Michelin, Parijs
Directie	Philippe Orain
Uitgevers	Hélène Payelle (Michelin), Lieven Defour (Lannoo)
Redactie	Karine Barou, Jean-Moïse Braitberg, Eva Cantavenera, Marco dell'Oro, Michel Fonovich, Sophie Lhéraud, Claire Rideau, Frédéric Rideau, Julie Woo
Cartografie	Theodor Cepera, Costina-Ionela Lungu Stadskaarten: © MICHELIN 2024 en © 2006-2018 TomTom. This material is proprietary and the subject of copyright protection, database right protection and other intellectual property rights owned by TomTom or its suppliers. The use of this material is subject to the terms of a license agreement. Any unauthorized copying or disclosure of this material will lead to criminal and civil liabilities.
Met dank aan	Véronique Aissani, Dominique Auclair, Marion Capera, Cristian Catona, Carole Diascorn, Hervé Dubois, Bogdan Gheorghiu, Pascal Grougon, Irina Răcaru, Marie Simonet, Claudiu Spiridon

© Cartografie: Michelin

© Nederlandse tekst: Uitgeverij Lannoo, nv, Tielt, 2024

Het redactieteam heeft de grootste zorg besteed aan de samenstelling en de controle van deze gids. Maar omdat de gegevens voortdurend gewijzigd worden, moet de praktische informatie (prijzen, adressen, bezoeken, telefoonnummers, bezienwaardigheden, internetadressen...) worden beschouwd als een aanwijzing. Het is dan ook best mogelijk dat bepaalde info bij het verschijnen van deze gids niet helemaal correct of volledig is. Wij kunnen daar niet verantwoordelijk voor worden gesteld. Deze gids bestaat voor en door u; u bewijst ons dan ook een grote dienst door eventuele tekortkomingen of vergissingen te melden. Aarzel niet om ons uw opmerkingen en suggesties over de inhoud van deze gids mee te delen. Bij een eerstvolgende bijgewerkte editie zullen wij daar rekening mee houden.

Contactadres	Michelin Reisgids Uitgeverij Lannoo Kasteelstraat 97 B-8700 Tielt michelinreisgids@lannoo.be	Michelin Reisgids Uitgeverij Terra Lannoo bv Postbus 23202 3994 DK Houten degroenereisgids@lannoo.nl
---------------------	--	--

www.lannoo.com

Niets uit deze uitgave mag worden verveelvoudigd en/of openbaar gemaakt worden door middel van druk, fotokopie, microfilm of op welke wijze ook zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van de uitgever.

D/2024/45/408 - NUR 512 - ISBN 978-94-014-9838-8